

LW 125

**ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПРАВОСЪДИЕТО
И ПРАВОЗАЩИТНИТЕ ИНСТИТУЦИИ**

Приета: прот. № 7/27.06.2023г. на УНС-ЦЮН

Лектор: Д-р Кръстю Георгиев

АНОТАЦИЯ

Учебната дисциплина “ ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПРАВОСЪДИЕТО И ПРАВОЗАЩИТНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ” има за основа анализ на структурата и функциите на правозащитните органи на Република България.

Като самостоятелен курс хорариумът е значително разширен, което се дължи на твърде важната проблематика, която е свързана с върховенството на Конституцията и другите нормативни актове, отнасящи се до защита на правата на гражданите и гаранциите за тяхното реално спазване.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Основните цели на този специализиран лекционен курс, който е и избираема учебна дисциплина за студентите по право, е да им даде значително повече знания за системата на правозащитните органи, които независимо и безпристрастно са призвани да утвърждават върховенството на правото. Акцентът на курса е поставен върху правораздавателната функция като самостоятелен вид държавна дейност, извършвана от специализирани органи и институции.

ПРЕДПОСТАВКИ

Качественото възприемане на дисциплината предполага предварителното изучаване на главните въвеждащи юридически науки – обща теория на правото, правно- историческите науки, както и конституционното право.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

Специалност	Статут	Кредити	Редовно обучение				Задочно обучение			
			л	с	пр.	общ	л	с	пр.	общ
Право	Избираема	2	20			20	20			20

**л- лекции; с- семинари; пр.- практически семинарни занятия.*

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Раздел I. Обща част.

Първоначалната ориентация по въпросите на поставен върху правораздавателната функция като самостоятелен вид държавна дейност, извършвана от специализирани органи и институции като се включват предимно теоретични постановки, отнасящи се до разбирането за съдебната власт като самостоятелна власт и конкретизиране на отделни форми за реализацията му. Пак на теоретично ниво се развиват различните направления, в които се проявява тази дейност, като се посочват нейните субекти, обекти, основания и процедури. Неизменна съставка на общата част на курса са и историческите етапи в развитието на правораздаването (правосъдието) през древността, средновековието, следфеодалния период и особено - в модерната епоха, когато в света се установяват два основни модела – англосаксонският и континенталният (европейският).

Раздел II. Особена част.

Първоначално слушателите се запознават с образуването, състава и юридическата характеристика на конституционните юрисдикции в държавите-членове на ЕС, като специално внимание е отделено на КС на РБ, със статуса на конституционните съдии, както и със субектите, оправомощени според националните конституции да активират дейността (да сезират) тези юрисдикции, включително и българския Конституционен съд.

Самата процедура на конституционните дела включва актовете, с които се оперира при конституционното съдопроизводство и правилата, на които се основава – различни постановки от гл. VIII на Конституцията, Закона за Конституционния съд и Правилника на Конституционния съд. Представят се различни конкретни решения и определения на Конституционния съд по значими дела, с които практически се илюстрират отделни фази на конституционното производство.

Основно място в Особената част на курса заема запознаването с различни типове конституционни дела според правомощията на Конституционния съд – тълкуване на Конституцията, контрол за конституционност на законите и други актове на Народното събрание и Президента и всички други възможности за ангажиране на конституционно съдопроизводство според чл. 149, ал.2 от Конституцията, включително и тези по чл. 103 – обвинения срещу президента и вицепрезидента. Внимание е отделено и на функционирането на Съда на ЕС като конституционна юрисдикция и анализ на процедурата за преюдициално произнасяне.

ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

Курсът прилага интерактивни методи за учене. Използват се лекции, дискусии, анализ на казуси, електронно-базирано обучение, включващо тестове за самоподготовка, задачи, проблеми.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Провежда се текущо и крайно оценяване. Семестриалният изпит е писмен. Финалното

оценяване е многокомпонентно. Крайната оценка се формира от оценката от семестриалния изпит и аудиторна работа: участие в дискусии и анализ на казуси.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Владикин, Л. Организация на демократичната държава. София, 1992.
2. Грекова З. Съдебната система на ЕС и САЩ. С. 2007.
3. Йотов, Б. Прокуратурата в Република България. С. 2010г.
4. Пенев, П. Съдебната власт в България 1989-2014г. Проблеми на съвременния дискурс. С. 2014.
5. Радев, Д., Теория на правораздаването. С., 2006.
6. Сталев, Ж. Правораздаването и неговите видове. С. 1970.
7. Съюз на съдиите в България. Структура и организация на съдебната власт. Нов правен курс. С. 2017 .
8. Ташев, Р., Обща теория на правото. С. 2004.
9. Токушев, Д. Съдебната власт в България, С. 2003г.
10. Финкова, М. Американският и европейският модел на съдебен контрол за конституционност – възникване и развитие. С. 1994.

LW 125

**ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПРАВОСЪДИЕТО
И ПРАВОЗАЩИТНИТЕ ИНСТИТУЦИИ**

Лектор: Д-р Кръстю Георгиев

1. Правозащитна функция на правовата държава и гражданското общество. Правото като обект на правна защита.
2. Правозащитна институция - понятие. Видове правозащитни институции.
3. Съдебната власт в разделението и баланса на властите. Субекти, осъществяващи съдебната власт, според Конституцията на Република България от 1991 г.
4. Принципът за независимост на съдебната власт и организационното му осигуряване.разделението и баланса на властите.
5. Висш съдебен съвет. Инспекторат към Висшия съдебен съвет.
6. Същност на правозащитната дейност, осъществявана от съдилищата.
7. Съдебна система. Видове съдилища. Структура на съдебната система.
8. Районен съд.
9. Окръжен съд.
10. Апелативен съд.
11. Административен съд.
12. Върховен касационен съд
13. Върховен административен съд.
14. Военен съд.
15. Прокуратура-организация, принципи на дейност.
16. Специфика в правозащитната дейност на следствените служби. Организация на следствените служби.
17. Правен статус на съдиите, прокурорите и следователите.
18. Стажант-юрист, младши съдия, младши прокурор и младши следовател. Национален институт на правосъдието.
19. Правен статус на държавните и частните съдебни изпълнители и на съдиите по вписванията.

20. Правен статус на нотариуса. Нотариална камара и органи на Нотариалната камара.
21. Правото на защита и адвокатурата. Организация на адвокатурата - принципи и система.
22. Правен статус на адвоката.
23. Медиатор. Извънсъдебно решаване на правни спорове.
24. Институционализиране на контрола за конституционност. Конституционни модели
25. Организация на Конституционния съд - конституционна и законова регламентация
26. Правен статус на конституционния съдия.
27. Институцията омбудсман - същност, европейски модели. Европейски омбудсман
28. Правен статус на омбудсмана в Република България
29. Европейска конвенция за защита на права на човека и основните свободи и механизмът за правна защита. Европейският съд по правата на човека в Страсбург - организация.
30. Съдът в Люксембург като общностен съд - възникване и развитие. Правозащитна дейност на Европейския съд в Люксембург (Съда на ЕС).

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

11. Владикин, Л. Организация на демократичната държава. София, 1992.
12. Грекова З. Съдебната система на ЕС и САЩ. С. 2007.
13. Йотов, Б. Прокуратурата в Република България. С. 2010г.
14. Пенев, П. Съдебната власт в България 1989-2014г. Проблеми на съвременния дискурс. С. 2014.
15. Радев, Д., Теория на правораздаването. С., 2006.
16. Сталев, Ж. Правораздаването и неговите видове. С. 1970.
17. Съюз на съдиите в България. Структура и организация на съдебната власт. Нов правен курс. С. 2017 .
18. Ташев, Р., Обща теория на правото. С. 2004.
19. Токушев, Д. Съдебната власт в България, С. 2003г.
20. Финкова, М. Американският и европейският модел на съдебен контрол за конституционност – възникване и развитие. С. 1994.